

Cezary Tomasz Szyjko

Zarządzanie emisjami w Unii Europejskiej : sprawozdanie eksperckie z warsztatów: "Nowy model rynku uprawnień do emisji CO2", 20 czerwca 2012, Warszawa, Hotel Polonia Palace

Przegląd Naukowo-Metodyczny. Edukacja dla Bezpieczeństwa nr 2, 167-171

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Cezary Tomasz SZYJKO

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

ZARZĄDZANIA EMISJAMI W UNII EUROPEJSKIEJ

**sprawozdanie eksperckie z warsztatów:
NOWY MODEL RYNKU UPRAWNIEN DO EMISJI CO₂
20 czerwca 2012, Warszawa, Hotel Polonia Palace**

Organizator: **Informedia Polska Sp. z o.o.**

Polska wchodzi w epokę postcarbon. Nie tylko dlatego, że kończą nam się paliwa kopalne, ale przede wszystkim dzięki regulacjom unijnym. Zabawa z uprawnieniami to zabawa w taniec wokół krzesel, gdzie zawsze jednego lub dwóch brakuje. Ktoś musi zrezygnować z emisji. Jak będzie wyglądać handel na rynku CO₂, gdy darmowe uprawnienia wygasną, a unia na poważnie będzie podchodziła do swojego celu: fizycznej redukcji emisji CO₂?

Instrument walki z klimatem

Kiedy w 2005 roku rozpoczynał się pierwszy okres europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS), część ekspertów i uczestników systemu uważała, że to tylko kilkuletni program mający na celu osiągnięcie zobowiązań redukcyjnych państw-sygnatariuszy protokołów z Kioto. Jednak mimo braku międzynarodowych zobowiązań, odnoszących się do okresu po 2012 roku, Wspólnota Europejska zdecydowała się na podjęcie własnych działań, dotyczących obniżania emisji gazów cieplarnianych i uczyniła go jednym ze swoich priorytetów. Handel emisjami stał się ważnym i trwałym instrumentem walki ze zmianami klimatu. Okazał się on najważniejszym elementem przyjętego w 2008 r. pakietu energetyczno-klimatycznego.

W swoim inauguracyjnym wystąpieniu **Herbert Leopold Gabryś – Przewodniczący Komitetu ds. Pakietu Klimatyczno-Energetycznego z Krajowej Izby Gospodarczej** przypomniał, że polityka klimatyczna Unii Europejskiej jest poważnym wyzwaniem dla Polski. Realizacja tej polityki zgodnie z obowiązującymi zaleceniami i zapowiadanyymi obostrzeniami stanowić będzie znaczne obciążenie polskiej gospodarki. Wymagania pakietu klimatycznego kumulują się z potrzebami inwestycyjnymi sektora energetycznego, co dodatkowo wzmacnia dynamikę wzrostu prognozowanych cen energii elektrycznej w nadchodzącej dekadzie. Klasyczne elektrownie oparte na węglu kamiennym lub

brunatnym mogą być obciążone dużymi kosztami wynikającymi z konieczności zakupu pozwoleń na emisję CO₂. Przewidywany wzrost cen za energię elektryczną z tego tytułu może zrównoważyć wysokie koszty wprowadzania nowych, tzw. „zeroemisyjnych” technologii z wychwytem i sekwestracją CO₂. Klasyczne technologie spalania węgla w elektrowniach, przy pełnym obciążeniu kosztami pakietu klimatycznego, mogą nie być konkurencyjne w stosunku do innych technologii produkcji energii elektrycznej, w tym technologii CCS, jądrowej nowej generacji czy ze źródeł odnawialnych.

Wyzwania legislacyjne

Najnowsze europejskie i polskie regulacje prawne dotyczące rozdziału uprawnień do emisji gazów cieplarnianych zaprezentował **dr Paweł Grzejszczak z kancelarii Domański Zakrzewski Palinka sp. k.** EU ETS jest jednym z najważniejszych instrumentów polityki Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony klimatu. System został utworzony na mocy przepisów dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE) i rozpoczął działanie od początku 2005 roku.

Reasumując, konieczność przygotowania wykazów instalacji wraz ze wstępną wielkością przydziałów bezpłatnych uprawnień do emisji w tzw. III okresie rozliczeniowym, rozpoczynającym się od 2013 roku wynika z:

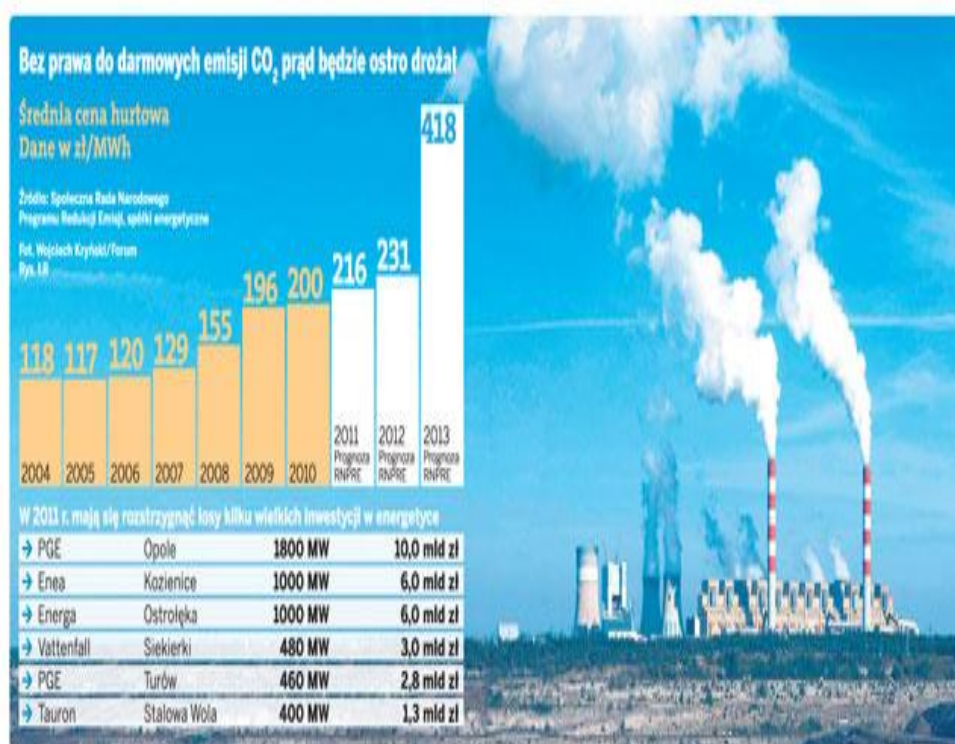
- art. 21 ustawy z 28 kwietnia 2011 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych;
- art. 10a oraz art. 10c wspomnianej dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 13 października 2003 r. zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z 23 kwietnia 2009 roku (zwanej dyrektywą ETS).

Referencyjny wskaźnik emisyjności

Nowe wyzwania w trzeciej fazie Systemu Handlu Uprawnieniami zaprezentował **Maciej Wiśniewski – Prezes Zarządu, Consus S.A.** Polska ma „szczególny” powód do zadowolenia z decyzji UE. Gdyby od 2013 r. wszystkie elektrownie musiały kupować 100% uprawnień do emisji CO₂, jak zakładano poprzednio, Polska musiałaby wydać ok. 60 mld zł na modernizację energetyki, za co w efekcie zapłaciliby jej odbiorcy. Ponadto wynegocjowaliśmy zgodę UE na utworzenie specjalnego funduszu solidarności, z którego będzie finansowana przebudowa najgroźniejszych dla środowiska elektrowni węglowych. W kwietniu Sejm przyjął nowe prawo o handlu gazami cieplarnianymi, dzięki czemu elektrownie mają szansę na dodatkowe darmowe uprawnienia do emisji CO₂. Ustawa otwiera drogę do przyznania praw emisji CO₂ elektrowniom, które dopiero będą zbudowane. Do tej pory jednostki emisji dostawały tylko działające już zakłady energetyczne i przemysłowe. Zmiana przepisów była konieczna ze względu na prawo unijne. Polska stara się o przydział planowanym elektrowniom za darmo praw do emisji CO₂, choć sektor ten powinien od 2013 roku całość praw kupować na aukcjach. Bruksela zgodziła się na okres przejściowy, czyli tzw. derogację. Jednym z jej warunków jest, by elektrownie korzystające z derogacji były wpisane już do 30 czerwca 2011 roku do systemu handlu CO₂.

Realia zarządzania przedsiębiorstwem w świetle ograniczonej puli uprawnień i zmian na zewnętrznych rynkach związanych z EU ETS i pakietem energetyczno-klimatycznym po 2013 roku omówił **Wojciech Piskorski – Prezes Zarządu, Carbon Risk Management Partners Sp. J.** Według wyliczeń rządowych ekspertów, ze sprzedaży od 2013 roku polskim i zagranicznym firmom dodatkowych zezwoleń na emisję CO₂, budżet państwa może powiększyć się o prawie 60 mld zł w ciągu siedmiu lat. Zyski ze sprzedaży dodatkowych zezwoleń będą mogły być przeznaczone na „cele społeczne”, inwestycje ekologiczne i na modernizację energetyki. Stare kraje UE również wywalczyły dla siebie pewne modyfikacje pakietu. Zysk ze sprzedaży zezwoleń na emisję 200 mln ton CO₂ będzie można przeznaczyć na finansowanie nowych technologii, np. przechwytywania i magazynowania CO₂ pod ziemią (tzw. CCS). Z tym zastrzeżeniem, że żaden projekt w tym zakresie nie będzie mógł dostać więcej niż 15% całości jego kosztów. Polska też będzie mogła z tego skorzystać. Dodatkowo zaproponowały one zmianę zasad udzielania pomocy publicznej, tak, żeby dużo łatwiej można było dawać granty (do 0,5 mln euro) dla małych i średnich przedsiębiorstw z branży energetycznej i ochrony środowiska. Nadrzędną metodą obliczania darmowych uprawnień jest metoda benchmarkingu, polegająca na przydziale uprawnień na podstawie ustalonego referencyjnego wskaźnika emisyjności.

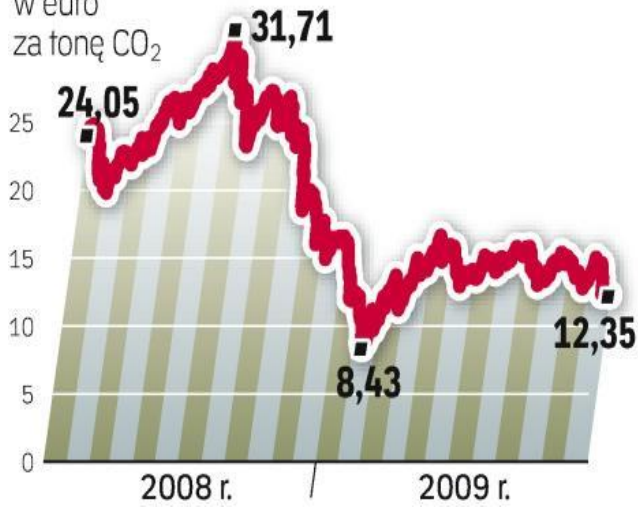
Rysunek nr 1: Dynamika wzrostu cen prądu w kontekście darmowych emisji

Źródło: <http://biznes.gazetaprawna.pl>

Rysunek nr 2: Emisje CO₂ przemysłu UE

Kontrakty na grudzień 2010 r.
w euro
za tonę CO₂

Źródło: <http://jaron.salon24.pl>

2,1
mld ton

wyniosły w ub. roku
emisje CO₂
europejskiego
przemysłu,
w tym roku mogą być
o 10 proc. mniejsze

Rysunek nr 3: Potencjalni kupcy uprawnień do emisji

Potencjalni kupcy uprawnień do emisji CO₂

Ile praw do emisji CO₂ będą musiały dokupić niektóre państwa europejskie (w mln ton)*

*różnica między limitami ustalonymi w ramach porozumienia z Kioto a prognozą emisji poszczególnych państw na 2010 rok

MC

Źródło: <http://forsal.pl>

Rysunek nr 4: Ile kosztuje emisja w zależności od źródła energii?

Rodzaj paliwa		węgiel miał	gaz
Cena za Mg, m3	Mg/m3	320	1,35
transport	PLN/Mg	20	0
Razem cena paliwa	PLN/Mg, M3	340	1,35
Wartość opałowa	GJ/Mg, GJ/m3	23	0,0395
Sprawność kotła		80%	87%
zapotrzebowanie na GJ	GJ	1 000 000	1 000 000
Zapotrzebowanie na paliwo	Mg/m3	54 348	29 099 374
Koszt paliwa	PLN	18 478 261	39 284 155
Wskaźnik emisji CO2	tCO2/TJ	96	56
Emisja CO2	Mg	120 000	64 368
Energia na produ. EE	%	15%	15%
Przydział uprawnień	szt	59 500	54 713
Uprawnienia do zakupu	szt	60 500	9 655
Koszt uprawnienia	EUR/T	105	105
Koszt uprawnienia	PLN/T	410	410
Koszt emisji		24 774 750	3 953 793
Razem koszty paliwa i emisji		43 253 011	43 237 948
Koszty na GJ	PLN/GJ	43,25	43,24

Źródło: www.adamduda.pl